

L: Språket är biljetten in i svenska samhället

Barn som kan svenska klarar skolan bättre och barn som klarar skolan har lättare att förverkliga sina mål och drömmar. Insatser som utvecklar språket måste sättas in så tidigt som möjligt. I det arbetet är förskolan en viktig del. Svenska språket är biljetten in i det svenska samhället. Förskolan är första delen i en bildningsresa som är avgörande för att Sverige ska vara möjligheternas land för alla.

Barn som inte är födda i Sverige och barn från ekonomiskt svaga hem har det betydligt svårare att nå målen i skolan. I dag är det stora skillnader i kunskapsresultat mellan de barn som har gått i förskola och de som inte gått i förskola innan de börjar skolan. Forskning indikerar att förskolan är särskilt viktig för utvecklingen hos barn i marginaliserade grupper.

För att förskolans integrationspotential ska kunna nyttjas i en hög utsträckning ser Liberalerna att det finns behov av åtgärder inom flera områden. Inte minst måste deltagandet i förskolan öka, där vi vet att bland de som inte går i förskolan är utrikes födda barn och barn från familjer med låga inkomster överrepresenterade.

Förskolan är bra för alla barn men fyller en särskild roll för de barn som inte talar svenska och som inte heller har föräldrar som är svensktalande. En kartläggning i en stadsdel i Göteborg visade att 75 procent av barnen hade inte den förväntade språkutvecklingen som barn borde ha i fyra- eller femårsåldern och att ordförrådet var betydligt mindre. Sexåringar förväntas ha ett ordförråd på cirka 8000 ord. De undersökta barnen ligger i snitt på 2000 ord. Vi behöver mer kunskap om barns språkkunskaper och ordförråd. Det måste finnas ett tydligt språkfokus på förskolan.

Liberalerna vill stärka förskolan

I Sveriges 60 utsatta områden bor det i dag drygt 50 000 barn i åldern noll till sex år. Av dem har tre av fyra utländsk bakgrund. Förskolan har ett viktigt samhällsuppdrag för dem. Liberalerna ser ett stort behov av reformer som stärker förskolans integrationspotential. Med anledning av det föreslår Liberalerna följande:

FÅNGA UPP BARNEN TIDIGT – STÄRK DEN UPPSÖKANDE PEDAGOGISKA VERKSAMHETEN

Tidiga insatser för barn får ofta störst effekt. Det gäller även om man vill förhindra utanförskap på lång sikt. Tidig språkexponering är avgörande för alla barn – men särskilt för nyanlända och utrikes födda. Om barn med ett annat modersmål än svenska tidigt exponeras för en svensktalande språkmiljö, exempelvis i form av böcker, sociala kontakter och gemenskaper, förbättras förutsättningarna för dem att senare klara av skolan. Liberalerna ser ett behov av att stärka och utvidga den tidigt uppsökande pedagogiska verksamheten, som föregår förskolan.

Det kan exempelvis ske genom att barnhälsovård och bibliotek får ett gemensamt uppdrag att på olika sätt stimulera barns språkutveckling, exempelvis i nära samarbete med öppna förskolan. Det kan handla om att BVC får i uppdrag att identifiera föräldrar som hade gynnats av språkstödande insatser, och att dessa föräldrar senare får besök av kommunens bibliotekarier med språkfrämjande barnlitteratur som kan stimulera barnens utveckling av det svenska språket samt information om den öppna förskolans verksamhet. För detta ändamål kan särskilda barnbibliotekarier med fördel nyttjas. Den uppsökande verksamheten bör även arbeta för att fler skriver in sina barn i förskolan. Det är idag cirka 23 000 barn som inte alls går i förskola.

STÄRK DET SVENSKA SPRÅKET I FÖRSKOLANS LÄROPLAN

I dag har förskolan i uppdrag enligt läroplanen att varje barn ska få förutsättningar att utveckla både barnets modersmål och det svenska språket. Det är bra, då flera studier har funnit att ett starkt modersmål är viktigt för barns utveckling av sitt andraspråk. Samtidigt ser Liberalerna ett behov av att stärka det svenska språkets ställning på förskolor där en majoritet av barnen har ett annat modersmål än svenska.

Det ska vara tydligt att alla förskolor ska sätta barnets utveckling av det svenska språket i första rummet. Alla barn gynnas av det, men framförallt de barn som inte får med sig det svenska språket hemifrån. Ingen förskollärare ska på grund av skrivningar i förskolans läroplan behöva känna sig osäker på vilket språk de aktivt ska uppmuntra barnet att använda.

Således bör förskolans läroplan ändras, så att det tydligt framkommer att svenska är huvudspråket i förskolan och att barnets utveckling av det svenska språket ska prioriteras framför andra språk. Det ska även fortsättningsvis finnas möjligheter att bedriva förskoleverksamhet med särskild språkprofil.

NATIONELL KARTLÄGGNING AV ORDFÖRRÅDET HOS BARN MED UTLÄNDSK BAKGRUND

Varken Skolinspektionen eller Skolverket genomför mätningar av ordförråden hos barnen i förskolan. För att kunna identifiera förskolebarn i behov av språkfrämjande insatser och för att kunna utvärdera metoder och insatser på språkinlärning i förskoleverksamheten är det av stor vikt att det finns tillgänglig kunskap på området.

Skolverket bör få i uppdrag att genomföra en nationell kartläggning av ordförråden hos barnen i förskolan med särskilt fokus på att ta fram statistik och kunskapsunderlag om ordförrådet hos barn med utländsk bakgrund. En nationell kartläggning bidrar även till forskning, studier och utveckling av språkfrämjande metoder.

